

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

57. Decisio Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Meltio, in causa Hispalen.
decimarum. Veneris 15. Febt. 1647.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

paeto ad illud cogi posse videtur d.c. *Quoniam de iur.* ubi *Abb. ceteri D.D. duc. in Epitome de spons. p. 1. c. 5. n. 1.* Menoch. *de arbitr. cas. 4. n. 5.* Menoch. *conf. 786. n. 16.* ibi attamen & causae iam supra connumeratae, &c. n. 25, §. *respondendum vers. ex quo sequitur, & c.* Rot. *dec. 451. n. 4. vers. & licet p. 4. rec.*

10. Ex hac autem fornicatione Angelae plures eii-ciuntur causae quae sufficiunt, vt iure merito recidi possit à supradictis sponsalibus.

11. Quarum prima est odium capitale exortum inter praedictos quod valde venit attendendum, &c. c. 2. & d. c. *requirit, ubi Abb. n. 4. de spons.* Menoch. *de arbitr. iud. lib. 2. cent. 5. cap. 455. n. 3. vers.* Et hi a timentur, & *conf. 787. num. 25.* ubi quod quando sponsus, &c. *M. Anton. d. resol. 2. n. 8. & resol. 28. n. 13. in princ. lib. 1. Rota dec. 207. n. 9. ibi stante praecipue quod inter ipsum, & Isabellam & c. part. 1. rec.*

12. Altera est asserta indignatio parentum, & confanguineorum vt apparet *ex eod. Summ. n. 4.* quam validè ponderat *Abb. in d. c. Requirit. Gutier. Canon. g. lib. 1. c. 20. n. 17. & seqq. Anvers. de matr. g. 8. sect. 14. §. 5. vers. & inter hac damna. Anton. d. resol. 2. n. 9. & d. resol. 28. n. 13. vers. Tum ob indignationem & c. Giouag. de conf. 16. n. 43. vers. tertio quia, & c.* Menoch. *const. 787. n. 6. ibi quod fortius est patris dissensus, & n. 26. & tandem dixi, & c.* Ex qua indignatione imminet periculum exheredationis, vt & ponunt Testes examinati in Proc. remiss. videlicet primus super 5. fol. 203. secundus fol. 212. tertius fol. 220. quintus fol. 233. Qui quidem metus, vt praebat iustam causam recedendi à sponsalibus tradit *Barr. in l. si ob turpem num. 6. ff. de cond. ob turp. caus. Ant. d. resol. 2. n. 10.* Fontanell. *de pact. nupt. claus. 12. glos. vnic. num. 7. ibi, quando adesset timor, & c. Giouag. d. conf. 17. ibi, quando filius, & c. Seraph. dec. 115. n. 2. Greg. XV. dec. 376. & ibi Adden. n. 9. ibi, habetur tamen pro iusta causa & c. & coram Cauall. dec. 447. n. 2. ibi, velle eam exheredare, & c. & dec. 468. n. 1. & in Trullen. matrimonij 13. Maij 1596. coram Penia. vers. Et in casu proposito, ibi, & tunc propterea post d. resol. 1. Ant.*

15. Adest etiam alia causa resultans ex maxima disparitate coniugum ratione natalium, *ex eod. Summ. n. 6.* ubi apparet de nobilitate Io. & n. 7. de vili conditione Angelae quam magni facien. Idem *Anton. d. resol. 2. num. 5.* Sanch. *de matr. disp. 14. n. 3.* Fontanell. *de pact. nupt. claus. 12. n. 7.* Menoch. *presumpt. 10. lib. 10. & conf. 786. n. 11. & 12.* Gabr. *disto conf. 186. n. 4. vers. & ex maxima disparitate. Cas. de Grass. dec. 2. n. 5. tit. de spons. & Add. ad dec. 331. n. 81.* matrimonium enim infelices exitus plerumque habere solent, quando inter impares contrahuntur, *Menoch. conf. 385. n. 6. circa fin.*

Et ita Ioanne tantum informante fuit resolutum, &c.

DECISIO LVII.

Sacra Rotæ Romanae coram R. P. D. Meljio.

In causa Hispalensium, Decimarum.

Veneris 15, Februarij 1647.

§. 1. **B**ona de quibus agitur, nuncupata de Buena Esperanza provenientia ex hereditate Ferdinandi Enriquez vsque de Anno 1615, titulo emptionis fuerunt acquisita à Fratibus Prædicatoribus, seu Dominicanis, Conuentus Sancti Pauli el Real Ciuitatis Hispalensis in his autem cum Capitulum Hispalen. prætendat esse in quasi possessione exigendi decimas, petit manutenzionem super tali exactione; Vicineria autem cum dicti Fratres asserant se immunes à tali solutione vigore Priuilegiorum per Summos Pontifices ipsis concessorum, infisterunt pro manutenzione in possessione præsentis exemptionis; dubitatum ideo fuit, cuiam ex istis dandum sit mandatum de manutenendo, & ad fa-

uorem Decani, & Capituli fuit per Dominos responsum.

Haber enim Capitulum in huiusmodi exactione non solum fundatam intentionem ex assistentia iuris, cum sit generalis, & perpetuus Administrator reddituum decimarum, & illam exerceat vice Archiepiscopi, vt fuit resolutum in *Hispalen. decim. 13. Iunij, & 5. Julij. Decim. 1636. coram bon. mem. Pironans, & in alia Hispalen. Decim. 27. Iunij 1644. in principio coram Reuer. P. D. meo Corrado, necnon in alia Hispalen. Decim. 16. Martij 1646. §. Capitulum, coram R. P. D. meo Cerro. Verum etiam ante motam litem, & antequam bona huiusmodi peruenirent ad manus Fratrum S. Pauli probat, eius Summ. n. 5. quæ operatur, vt manutenzio illi sit concedenda. l. *off. vii. possid. §. reinenda Insti. de interd. Card. Seraph. dec. 382. in princ. & 1497. n. 1. & in recent. dec. 341. n. pariter l. p. 1. Rot. in d. Hispalen. coram R. P. D. meo Cerro in princ. vers. ideoque, & in altera coram R. P. D. meo Cerro primo §. circa finem.**

3. Non obstat deducta exemptio à Fratibus circa solutionem huiusmodi decimarum vigore Priuilegiorum ipsis concessorum per fan. mem. Bonifacium Octauo Martinum Quintum, & Eugenium Quintum, quæ per alios Summos Pontifices confirmata postea fuerunt.

4. Quia cum non appareat fuisse derogatum, *ex n. pers. de decim. quod vt conciliare, speciale derogationem requiritur Rebuff. de Decim. g. 14. n. 56. Archidiacon. c. 1. n. 2. de confir. in 6. Toliana Decim. 26. Nouemb. 1605. post Archieps. de commiss. 2. fol. 596. n. 1. & in eadem 19. Iun. 1606. coram Iusto, & in alia Toliana Decimarum 29. Nouem. 1607. coram Ortemberg. Vili-nen. Decim. coram Sanctissimo impressa post Tamburini de iure Abbatis. in ordine 96. Hispalen. Decimarum 3. Maij 1635. coram bon. mem. Buccabella in ordine 43. n. 10. p. 7. recent. Corduben. Decimarum de Lucena 27. Febr. 1636. coram bon. mem. Coccino in ordine 103. n. 1. ibi, quem quidem derogatio, Verellen. Decimarum 17. Nouem. 1645. vers. non obstat, & 15. Ianuar. 1646. quæ responsio coram R. P. D. meo Cerro, & in d. Hispalen. de Baroana. vers. non obstat coram eodem, & Capitulum habeat assistentiam Iuris ac fundatam intentionem respectu suæ quasi possessionis exigendi in his bonis in ea est manutenendum, donec Fratres de eorum præsentis iuribus plenè ac concludenter docuerint. Rota in Der-tusen Decim. prima Iulij 1620. coram bon. mem. Cardinale Sacratol. Leonien. Casiri de Mombech. 29. April. 1637. coram Reueren. Domino meo Praside Vallisoleano in ordine 214. n. 11. & dec. 42. n. pariter vnd. p. 7. recent. Seraph. dec. 1380. num. 1. vers. bis tamen non obstantibus, quia inspectio Priuilegiorum, An scilicet, comprehendant etiam bona, de quibus agitur, necne, concernit petitorum, at ad illud talis inspectio remittitur donec li-quidè constet, quod Priuilegia comprehendant bona controuersa, vt fuit resolutum in *Tirafonen. Decimarum 341. num. 1. part. 1. recent. & 105. num. 3. part. 2. Abulen. Decimarum, quæ est 562. num. 1. part. 1. & in d. Der-tusen. Decimarum impressa post tractat. Modera. Perusini. de manuten. dec. 157. per totum, & præcipue num. 5. d. Hispalen. Decimarum, §. secus vero coram R. P. D. meo Corrado, & in altera coram R. D. meo Cerro 12. Ianuar. 1646. §. quia permutationem, ibi, Nec vis scienda est, & c. vt in recent. dec. 477. num. 3. part. prima, & 105. part. 2.**

5. Nec releuat præsentia consuetudo immemorabilis, seu præscriptio per fratres allegata non soluendi decimas ex omnibus bonis acquisitis, & signanter ex illis quæ propriis sumptibus colunt, seu colit facient, & quod ab Anno 1615, quo supradicta bona emerunt vsque ad tempus litis, scilicet de Anno 1632, illas nunquam soluerint.

6. Quia natura immemorabilis est, vt non liceat in ea assignare

assignare principium alicuius temporis; In praesenti autem casu clare constat de iudicio quod desumitur ex Privilegio exemptionis dictis Fratibus concessi per Bonifacium Octavum, & ab ipsis Dominicis in actis producto, ex quo propterea remanet destructa natura immemorabilis, *Put. decis. 426. n. 2. lib. 2. & 467. num. 6. coram Papa Gregorio Decimo quinto 454. num. 4. & 1102. num. 8. vers. sed tollitur difficultas coram Cardinale Seraphino, Buratt. decis. 551. n. primo, vers. unde sequitur, & decis. 83. num. 6. in recent. & 542. num. 3. p. 4. Toliana Decimarum de Capilla 4. Iulij 1640. coram Eminentissimo Domino Cardinale Verospio, & in Burgen. Decimarum 26. Maij 1642. coram Reverendissimo Domino meo Pasquino, Colonien. Iurisdictionis 7. Maij 1646. vers. quoad secundum coram R. P. D. meo Corrado, Addendum est etiam quod testes pro Fratribus examinati non coarctant negatium scilicet, quod illi non soluerint, nec solvere poterint, quin ipsi sciuissent, prout deponere perneccesse deberent; nam quantum ipsi deponant de aliquo tempore minime fuisse solutum, potuit tamen alio tempore solvi, vt explicat Cardin. Caualer. decis. 487. n. 3. Seraphin. dicta dec. 1102. num. 8. vers. & ideo in recent. dec. 67. n. 9. part. 4. & dec. 23. num. 5. p. 6. & Corduben. Decimarum 10. Maij 1604. coram Oriemburgo, confirmata 8. Maij 1610. coram Sanctissimo Domino Nostro Vercellen. Decimarum 13. Nouemb. 1645. vers. minus obstat, & 15. Ianu. 1646. coram R. P. D. meo Cerro.*

7. Vnde cum dicta immemorabilis, & praescriptio à Fratibus praetensa non remaneat concludenter probata, & per tres sententias conformes canonizata, interim ipsi in pedire nequeant, quin Capitulo concedatur manutentio, *Marescoruar. resol. lib. 1. c. 11. n. 67. & 8. dicitur Modern. Pers. obseruat. 45. num. 19. Theatina Iurisdictionis cum Vbaldo Seniore post dictum irati. de manutent. decis. 197. n. 2. Mantis. decis. 296. & in recent. decis. 273. num. 1. part. 2. maxime cum praescriptio in materia decimarum extendatur de Praedio ad Praedium, sed quolibet Praedio probari debeat iuxta regulam tantum praescriptum quantum possessum, Buratt. dec. 402. num. 4. Caualer. dec. 487. num. 4. Posth. de manut. obseruat. 731. num. 183.*

8. Et dum de anteriori possessione Capituli non dubitatur, multò minus suffragatur Fratibus allegata quasi professio exemptionis: cum non doceant quod sciente, & patiente Capitulo non soluerint Seraphinus dicta decisio. 1102. n. 8. vers. & maxime Buratt. dec. 572. num. 13. dicta Hispanen. Decimarum 27. Iunij 1634. §. primo quia non obstat, &c. vbi in hoc proposito luculenter multi allegantur Doctores. In praesenti autem casu excluditur talis scientia, & patientia Capituli dum decimae non implentur Capitulo exiguntur, sed arrendantur, vt fuit consideratum in dicta Vercellen. Decimarum 13. Nouemb. §. minus etiam probatur coram R. P. D. meo Cerro. Immo potius euidentissima resultat contradiçtio, & reluctancia Capituli dum ab ipso in arrendamentis, & locationibus, quae factae fuerunt pro tempore, exceptae, & reseruae apparent illorum omnium decimarum, qui eas solvere recusallent ad effectum, vt contra illos iudicialiter experiri posset, vt deponunt testes dicto Summario n. 7. per quam contradictionem necessario infertur Capitulo nunquam intellexisse eius quasi possessorem velle dimittere, sed saltem eam animo retinere, quae vt sufficiat ad istum effectum explicat *glos. in l. 1. §. in verbo possidet, l. 3. §. in omittenda ff. de acquir. poss. Gravian. discept. forens. c. 84. n. 31. vers. neque obstat. Buratt. dec. 604. n. 1. vers. nec possunt dici, & dec. 823. num. 5. vers. tum quia, & in recent. dec. 241. n. 4. vers. rursus 560. n. 3. part. 1. & 129. n. 4. vers. quoad sufficit part. 4. Duran. dec. 138. n. 5. & dicta Hispanen. decimarum coram R. P. D. Cerro nec visa, ibi, Vnde resultat, & in allegata Hispanen. Decimarum de Baroana*

coram R. P. D. meo Cerro §. quicquid circa fin. & talis continuatio possessionis metienda est ex parte possessoris, non autem ab eo contra quem possidetur; *Guido pap. dec. 629. & coram Papa Greg. XV. dec. 275. n. 2. & ibi Adden. n. 18. & in rec. dec. 341. n. 1. vers. quae possessio & 562. n. 1. 3. part. 1. & 205. n. 2. part. 2. d. Hispanen. decimarum 27. Iunij 1644. vers. Quia fuit responsum. Dato igitur, quod Arrendarij etiam fuerint negligentes in exigendo tales decimas, eorum tamen negligentia non praediucauit Capitulo, minusque illud priuauit sua possessione, quinimo illius vigore manutentio nem petere potest iuxta doctrinam Bartol. in l. ff. vbi n. 3. ff. de acquir. poss. Verat. dec. 170. n. 9. & 182. n. 8. Adden. ad dec. 116. n. 5. coram Papa Gregor. XV. & dec. 12. n. 6. vers. Et Ministro par. recent. & doctè fuit etiam firmatum in dictis Hispanen. coram R. P. D. meo Corrado §. 2. quia vers. Non vique & coram R. P. D. meo Cerro §. 2. quia, & in Vercellen. decimarum 13. Nouemb. 1645. §. Minus, & coram eodem R. P. D. meo Cerro.*

9. Demum nihil refert quod bona huiusmodi transferint ex personis laicis in Ecclesiasticas personas, Quia cum agatur de alia Ecclesia, ac eius Capitulo, illius certe conditio respectu huiusmodi exactionis mutari atque fieri deterior non potuit ex mutatione personarum, contra quas possidebat, c. quoniam, vbi Abb. §. 1. de off. deleg. 1. §. ex his de verb. signif. Gratian. discept. forens. c. 113. n. 17. & c. 310. n. 59. Lotter. de benef. q. 38. n. 110. lib. 1. to. 1. de Modern. Peru. Coffer. 56. n. 5. Caualer. dec. 83. n. 7. & 379. n. 8. & in recent. decis. 341. n. 1. ibi, Quia ex mutatione par. 1. Romanae fideicommissi de Episc. 4. Aprilis 1631. coram Eminentissimo Cardinali Verospio.

Et ita vtraque parte informante &c.

DECISIO LVIII.

Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Celso.

Gandauen. Exemptionis.

Veneris 10. Maij 1647.

§. 1. **E**xistentibus Monasteriis tam Fratrum, quam Monialium SS. Saluatoris Ordinis Sancti Brigittae Teneramundanae in pacifica quasi possessione exemptionis ab auctoritate, & potestate Episcopi Gandauen. Ordinarij contententis eadem Monasteria, necnon personas, & bona illorum iurisdictioni suae esse subiecta, fuit per signaturam Sanctissimi, commissa causa Eminentissimo Cardinali Panzirolo tunc Rotae Auditori, in cuius locum successus dubitauit, an constaret de omnimoda exemptione, & libertate à iurisdictione Ordinarij: Et DD. in contumaciam Episcopi negligentis comparere, informantibus tantum Monialibus, Fratibus, & confessorio, affirmatiuè responderunt. Moti ex amplissimis privilegijs, & indulcis Summorum Pontificum Bonifacij IX. Ioannis XXII. Pauli II. & Leonis X. Datis in sum. n. 2. 3. 4. & 5. Ex quibus aperitissime constat dicta Monasteria, Abbatissam, & Moniales, & confessorium, necnon bona quaecumque tam praesentia, quam futura, esse prorsus exempta, & immunita ab omnimoda Ordinarij, & aliorum quorumcumque iurisdictione, auctoritate, potestate, dominio, visitatione, & correctione, & sub iure, proprietate, ac protectione Diui Petri, eiusque S. Sedis fuisse susceptas, ex cuius amplissima concessionis forma clare resultat omnimoda, & totalis exemptio eorundem Monasteriorum, à iurisdictione Ordinarij, iuxta text. in cap. se Papa & in c. cum persona de priuil. in 6. Innocen. in c. veniens n. 7. vers. libertate de verb. signif. Ang. in summ. verbo exemptus num. 2. & eod. Tabien. n. 4. Dec. cons. 113. n. 6. vers. & in isto privilegio, & n. seq. vbi ampliat, etiam si non fuerit facta mentio de iure Ordinarij, Quod etiam voluit